

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

IV. De Foro Competente ratione Rei sitæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

58. Sunt tamen etiam casus, quibus per locum sine mora transiens viator ratione contractus ibi potest conveniri: veluti Primò, si inter contrahentes convenit, aut consuetudo loci postulat; ut, qui in foro vel taberna pretium pro merce aut mercedem pro pretio obtulit, ei merx aut pretium statim tradatur, Panormit. *in c. fin. n. 37. & ibi Felinus n. 19.* Secundò, si cum peregrino contrahens, eum peregrinum aut brevi discessurum, ignoret; hoc enim casu istum ratione contractus convenire potest, argumentò à contrario ductò *ex cit. §. 2. cit. Barbosa n. 95. & Oliva n. 56.* Tertio, si peregrinus de fuga, aut alia fraude sit suspectus; hunc enim in loco contractus conveniri & ad solvendum vel satisfaciendum cogi posse, monet Glossa *in §. 2. cit. V. Debebit.* Quartò, peregrinus transiens per locum, in quo institorem seu factorem habet, conveniri coram ejus loci magistratu potest ratione contractus vel negotii, quod cum institore est gestum; quia perinde est, ac si cum ipso domino ibi esset contractum, ut *ex l. Hares cit. §. 5. colligit Laiman in c. fin. n. 16. & §. 3. cit. Bruneman n. 34.*
59. Dubium quintò est, ubi quis forum sortiatur & conveniri valeat ratione administrationis. Et in loco quidem istius gestæ eum conveniri posse, si in eo reperiatur, ex dictis liquet. Quin etiam absentem ad comparandum in eo & coram iudice, sub quo officium gessit, respondendum, atque administrationis rationes reddendas cogi posse, satis perspicuè proditum est, *l. 1. §. l. fin. C. Ubi de ratiocin. agi op.* quarum tamen *ll. definitionem cit. Barbosa in l. Hares §. 1. cit. à n. 68.* ad rationes administrationis publicæ, rerumque pertinentium ad utilitatem publicam restringit: & pro privatæ administrationis rationibus reddendis in

ejus gestæ loco, quem conveniri, si ibi non reperiatur, posse inficiatur, eà ductus ratione; quòd, cum quis ratione contractus in ejus celebrati loco conveniri nequeat, si ibi non reperiatur, §. *Contrahentes cit.* à fortiori in loco, si non reperiatur, conveniri nequeat, ratione quasi contractus.

Sed perperam; cum restrictione hanc non admittat & pro rationibus privatæ quoque administrationis reddendis in illius gestæ loco absentis conventionem aperte permittat Imprimis generalitas *Rubrica cit.* quæ est, *Ubi de ratiocin. tam publicæ quam privatæ agi oportet.* Deinde *l. 1. cit. Verba, Qui aliena negotia sive ex tutela sive ex quocunque alio titulo administravit.* Et demum *l. fin. cit. ratio;* quia in administrationis gestæ loco *Instructio sufficiens & nota testimonia & verissima possunt documenta prestari;* quæ, sicut in publicarum, sic & in privatarum rerum administratione procedit. Quare, pro privatæ quoque administrationis, v.g. tutelæ vel curæ rationibus reddendis reum etiam absentem in illius gestæ loco conveniri posse, ejusque ad hunc remissioni, in civilibus aliis non probatæ, locum esse, cum Panormit. *in c. fin. cit. n. 37.* Joan. Monach. *ad hanc Rubr. n. 23. & Interpp. aliis sustinent Covarruvias Practic. cap. 10. n. 4. in fine, Ant. Matth. de Provat. Jurisdic. n. 70. & Oliva cit. q. 22. n. 32. in fine.* quòd ibi plenior & amplior instructio haberi queat, *l. fin. cit. in fine.*

ARTICULUS IV.

De Foro Competente ratione Rei sitæ. SUMMARIUM.

61. Reus Forum ratione Rei sortiatur, ubi res immobilis sita,

62. Vel

62. *Vel mobilis permanens est.*
 63. *Et non merè transeunter existit.*
 64. *Nisi ea abducta, vel possessor de fuga suspectus sit.*
 65. *Conveniri in loco rei sita reus actione solum Reali vel in rem scripta potest.*
 66. *Non necessariè debet.*
 67. *Sed in loco etiam domicilij conveniri potest.*
 68. *Nisi res feudalis.*
 69. *Vel momentanea possessio iudicium sit.*
 70. *In loco Rei sita conveniri reus in eo presens.*
 71. *Imò etiam absens potest.*

61. **Q**uartò, Forum reus sortitur ratione Rei, saltem immobilis; ut actione Reali conveniri possit coram iudice territorij, in quo sita est res, de qua controversia movetur, *c. Sanè 3. c. fin. hanc Rubr. c. l. fin. C. Ubi in rem act. exerc. ut ad respondendum super tali re citari etiam absens possit: etiam si aliàs ei subditus non sit: imò etiam, si habeat privilegium, saltem non clausum in corpore Juris, vi cuius coram certo tantùm iudice teneatur respondere: nisi ejusmodi privilegij tenore huic foro derogatum esset, per expressum text. *c. 1. pr. ibi. Quantumcunque sic exempti gaudeant libertate, tamen ratione rei, de qua contra ipsos agitur, ritè possunt coram locorum Ordinariis conveniri, de Privileg in 6. Consonat. l. Hares absens 19. pr. ff. de Judicis.* Ratio est; quia rei vindictio, per quam actor rem petit, tanquam suam, rem ipsam principaliter respicit, §. 1. *Instit. de Actionibus:* quam proinde reus defendere tenetur in loco, ubi ea est sita: quantumvis aliàs istius Magistratui Originis, Domicilij, vel alia ratione non sit subjectus.*

Dixi tamen primò, *Rei saltem immobilis:* imò etiam mobilis & se moventis, propter rationem allatam, & procedentem de re, sicut immobili, sic etiam mobili: de qua tamen magno DD. consensu approbata est distinctio Panormit. *in c. fin. cit. n. 43.* vel enim, illi cum isto inquirunt, res in loco, saltem ad aliquod tempus, permanens est, vel non? Si prius, coram loci Magistratu ejus possessorem conveniri posse, evincit allegata sanctio & generalitas textuum *c. fin. l. fin. cit. c. l. Quod legatur 38. ff. de Judic. cujus v. Si autem legatum, inter rem mobilem & immobilem non distinguendo, actione in rem peti posse dicitur, Ubi res est.* Si posterius, & res in loco est solummodo transeunter, *vg. si peregrinus cum equo transeat per civitatem, cujus incolæ illum ad se pertinere asserit, & possessor negat; hunc ratione Rei in loco sitæ, ibi forum sortiri meritò negat; quòd res non censetur propriè sita in loco, per quem solummodo transit: uti etiam, in quo custodia vel depositi causà detinetur, Oliva de Foro Ecclesia p. 3. q. 22. n. 3.*

Excipiendus tamen est casus, quòd res, *vg. equus ex loco dicitur abductus; cum eo enim per locum transiens, in eo conveniri potest, ratione Delicti, c. fin. cit.* Uti etiam casus, quòd rei possessor suspectus est de fuga; talis enim, si bona immobilia non possideat ad præstandam cautionem de iudicio sisti, vel de re, ubi opus fuerit, coram iudice, aliàs competente, exhibenda, *arg. l. Sciendum 15. pr. ff. Qui satisd. cog. & si hujusmodi cautionem præstare nequeat aut nolit, res potest sequestrari, l. Si fidejussor 7. §. fin. ff. eadem Rubr. Panormit. l. cit. n. 44. & Oliva n. 4. cautioni de ipsa re exhibenda locum esse, asserens etiam si bona immobilia possideat.*

Dixi secundò, *Actione Reali,* aut etiam

etiam *In rem scripta*, quā non solam personam, sed etiam rem persequimur, *cit. Panormit. n. 43. Non merè Personali*; hęc enim, etiam cū ad aliquid tradendum agitur, reus non coram loci, sed domicili iudice est conveniendus; quia actio merè personalis non coheret rei: & non istam, sed personam sequitur, *l. G. §. fin. ff. de Contrab. gmp. Idem & laudatus Olivan. §. 5. & 6.*

66. Dixi tertio, *Possit*. An etiam debeat, & super re alibi sita reus in domicili loco conveniri non possit,

Dubium & controversia est inter DD. Illum certè super re coram solo iudice territorii seu loci, in quo ea sita est, conveniri posse, cum *Glossa in c. Sanè cit. V. Provincia*, volunt Vincent. de Franch. *Decis. 177. Tetracinq. Lib. 2. Practic. Tit. de Action. resol. 4. n. 10. Donellus Lib. 17. Comment. cap. 17.* & alii in eam rem allegantes Imprimis Concilium Africanum, cuius *cap. 88. c. Sanè cit. relatum decretum est, Si Episcopi, inter quos causa versatur, sint diversarum provinciarum ille Primas det iudices, in cuius provincia est locus, de quo contenditur. Deinde l. fin. C. ubi in rem actio &c. Verba, Sed & in locis, in quibus res, propter quas contenditur, constituta sunt, jubemus in rem actionem adversus possidentem moveri*; his enim verbis Impp. actionem in rem in loco, ubi ea constituta est, moveri non simpliciter permittunt; sed jubent, ibique agendi imponunt necessitatem, non minus perspicuè etiam impositam *l. Quod legatur 38. ff. de Judiciis, cuius V. fin. asseritur, Si per in rem actionem petatur, ibi peti debere, ubi res est.* Demum rationem; cū enim actio realis principaliter respiciat ipsam rem, §. 1. *Instit. de Actionibus*, proponi eam convenit coram iudice, cuius jurisdictioni subiecta est res; quia hęc non rarè in ipso litis exordio

exhibenda, ejusque limites probandi sunt; eaque iudiciò in actoris favorem per sententiam finitò & in istius executione tradenda est.

Verisimilior tamen est sententia 67. communis, quæ, an reus coram iudice domicili vel territorii, in quo res contentiosa existit, conveniendus sit, arbitrio & electioni actoris relinquit cum *Glossa fin. in l. fin. cit. Panormit. in c. Sanè cit. n. 3. Ant. de Butrio ibid. n. 10. Augustin. Barbosa n. 2. Gonzalez n. 9. quibuscum ex aliis DD. sentiunt Covarruvias Lib. 1. Var. cap. 18. n. 6. Petr. Barbosa in l. Hares absens 19. §. Proinde 2. de Foro rat. Rei n. 15. cit. Oliva q. 23. n. 8. Pirrhing ad hanc Rubric. 49. Haunold. Tom. 5. de J. & J. Tract. 1. n. 366. & alii, eā ducti ratione; quòd domicili forum ordinarium sit & generale, & cum quovis alio concurrat; ut regulariter sicut contractūs & delicti, sic etiam rei alibi sitæ ratione, reus ab actore in domicili vel rei sitæ loco conveniri queat.*

Neque contrarium, & rei conventioni coram solo iudice loci, in quo existit res, locum esse, evincit primò ab adversa parte allegatum *c. Sanè cit.* quia istò non excluditur iudex domicili; sed Episcopi ad Primatem, in cuius provincia res *vg. parochia inter illos controversa sita erat, remissi à memorato Concilio sunt;* quòd rei coram iudice territorii, in quo res sita est, communiter & plerumque soleant conveniri, ut *in c. cit.* notat Panormit. *n. 4. qui n. 5. Episcopus diversarum provinciarum ad Primatem, in cuius provincia res sita erat, c. cit.* ideo remissos, ait; quòd inter ipsos contentio fuerit de *re vg. parochia, cuius se possessorem uterque ferebat, itaque quis eorum actor aut reus verè esset, non apparebat; ut propter hanc possessionis incertitudinem controversia per Primatem, in cuius provincia res*

vincia res vg. parochia sita erat, ab eóve delegandos iudices vel dandos arbitros facilius decidenda videretur. Quem *s. cit.* intellectum tanquam verisimile comprobant Laiman *in c. cit. n. 3. §. Secundum*, & *cit. Pirrhing. n. 50.*

Neque secundò ex Imperiali Jure deductæ *l. fin. §. l. Quod legatur V. fin.* quia priori Imp. aperte agnoscunt duo diversa loca, in quibus in rem actio moveri potest & possessor forum sortitur: unum domicili, quasi commune forum omnium actionum: alterum rei in loco sitæ & actionum in rem proprium: & cum dicunt, *Sed §. in locis, in quibus res constituta sunt*, clarè indicant, ratione rei, sive in domicili, sive in rei sitæ loco quem conveniri posse; & quò loco reus conveniendus sit, actoris arbitrio relinquunt; ut *l. fin. cit.* communi sententiæ suffragetur potius, quàm adverteretur, ut *ibi* notant Bruneman *n. 3. §. 15.* & Gonzalez *cit. n. 9.* Posteriori etiam textu, eum res legata *Etiã ibi perì debere* dicitur, *ubi res est*, forum domicili non excluditur, & rem sive in domicili, sive in eo, ubi sita est, loco petendam, insinuat; quia dictio *Etiã* implicativa est, & exprimendò calum magis dubitabilem tacitè includit minùs dubitabilem præcedentem, *arg. l. Etiam 159. ff. de V. S. Barbosa Usufreg. dist. 112. n. 1. §. 2.*

Neque tertio ratio; quia in rei sitæ loco forum quidem ritè constitutum, & negotii pertractationi valdè accommodatum: non tamen actorem ad id coarctatum, & conventionem in loco domicili exclusam, persuadet.

68. Excipiendæ tamen hóc loco sunt res Feudales, quarum ratione quò loco & coram quo iudice reus conveniendus sit, *Art. 6.* statuetur. Uti & iudicium momentanæ possessionis, pro quo rei sitæ loci iudicem adeundum, suadet specialis

ratio; quòd iudicium illud ob id instituitur; ne partes deveniant ad arma: quòd contingere solet in loco, in quo res, de cuius possessione contenditur, existit. Gonzalez *cit. n. 9.* ubi secus esse ait, si processu ordinariò agatur de possessione; hóc enim casu in arbitrio actoris constituit, an reum in domicili vel rei sitæ loco convenire velit: licet in rei sitæ loco ferè commodius agatur.

Dubium aliud est, an reali actione 70. reus in loco rei sitæ conveniri queat etiam, si in eo non reperitur; id enim cum Ant. Butrio *in c. Sanè cit. n. 10.* Paul. Castr. *in l. fin. cit. n. 2.* & Sichardo *ibid. n. 2.* negant *cit.* Petr. Barbosa *n. 15.* & Oliva *n. 8.* Moventur partim; quòd iniquum sit, reum ex suo domicilio ad rei sitæ locum extrahi cum dispendio rei familiaris: partim verò; quòd in foro contractus conveniri reus nequeat, nisi in eo reperitur, *c. 1. §. Contrabentes, in 6.* Unde ductò argumentò in rei quoque sitæ foro eum, non nisi in ejus loco inventum conveniri posse, legitime inferri autumant; quòd contractus & rei sitæ fora æquiparentur, per tradita à Panormit. *in c. fin. hác Rubr. n. 44. ad finem* & Mariano Socin. *in c. Sanè cit. n. 12.*

Sed magis arridet Opinio Vultei, *in l. 1. C. Ubi in rem agi op. n. 20.* Zangeri *de Except. p. 2. cap. 1. n. 100. tit. Haunoldi n. 366.* & Pirrhing *n. 48.* rei etiam absentis conventionem in rei sitæ loco actori permittentium; ut, licet iudex territorii, in quo res sita est, in reum absentem, tanquam suæ jurisdictioni non subiectum, personaliter nequeat procedere: contra eum tamen procedere valeat realiter: & si per citationem in jus vocatus non compareat, actorem immittere in possessionem rei, super qua est conventus, *arg. c. §. fin. Ut lite non contest.* Ratio est; quia, si ratione rei in istius sitæ loco reus

H in eo

in eo non repertus conveniri non posset, locus rei sitæ forum non per se, sed solummodo ex accidenti faceret: quod indefinitè conceptæ l. fin. § l. Quod legatur citr. Sc. non admittunt; cum ita major personæ ratio haberetur, quàm rei: quam tamen, cum in rem agitur, potissimum spectant ll. citr. & ita spectari poscit negotii pertractatio, multò facilior & expeditior in loco rei sitæ, quàm ab ista remoto; ut adeò hac in re fori contractus & rei sitæ æquiparatio cesset.

ARTICULUS V.

De Foro Competente ratione Delicti.

SUMMARIUM.

72. Reus, ubi delinquit, sortitur Forum.
73. De Jure tamen solum externum:
74. Si ibi deprehensus,
75. Vel citatione preventus sit.
76. In absentem variè procedi:
77. Isque de Jure sere etiam repeti:
78. Non etiam propriâ autoritate capi potest:
79. Nisi sit turbator Pacis publicæ,
80. Aut Religiosus fugitivus.
81. Remissioni delinquentis locus non est, nisi re adhuc integrâ,
82. Ex delicto gravi criminaliter agatur.
83. Pro ea expedienda sunt literæ Requisitionis,
84. Praviâ summarîâ informatione de delicto,
85. Et speciali privilegio rei:
86. Quò cessante remissio de Jure faciendâ est.
87. Reum in quovis loco Deprehensionis forum sortiri, asserentium,
88. Et negantium verior Opinio:
89. Quibusdam casibus exceptis.

90. Occidens in confinibus ferè in lethali vulneris inflitti:
91. Aliquando in utroque loco forum sortitur.
92. Uti & reus delicti in uno inchoati, in alio loco consumenti;
93. Ut inter utriusque loci iudices locus sit preventioni.
94. Mandans delictum regulariter in executionis:
95. Aliquando etiam in mandati dati loco convenitur,
96. In eoque delicto impositis penis puniuntur:
97. Aliquando, non semper, etiam si factum solò loci statuto prohibitum sit.

Quintò, ratione Delicti reus Forum, extra proprium domicilium, sortitur in loco sive territorio, in quo delictum commisit, c. fin. ut ab istius Magistratu vel iudice citari & pro meritis puniri possit, l. 1. & Auth. Qua in provincia C. Ubi de Crim. agi oportet, ubi hoc jus perpetuum; id est, generale dicitur esse: & c. Postulasti 14. ubi Episcopo stabilitur jus, clericum in sua diocesi delinquentem, per sententiam privandi beneficiò, quod obtinet in alia diocesi: licet ab ipso lætæ sententiæ executio spectet ad Episcopum, in cuius diocesi beneficium est situm. Ratio est partim; quòd in delicti loco facilior sit inquisitio in delicti perpetrati auctorem & expeditiores probationes: partim verò; quòd ad aliorum exemplum & Republicæ eò lætæ satisfactionem maximè congruat; ut crimina eo in loco publicè plectantur, in quo sunt perpetrata, Covarruvias Practic. cap. 11. n. 3. Neque obstat; quòd extra diocesim vel parochiam delinquens ibi non sortiat forum Poenitentiale: sed à proprio suo